Массе а мехкий пролетарех, вІашагІкхета!

СОВЕТСКИЙ ШОД АЛСТАН

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз • ЕРА, 9 май, 1974 шу. • № 56 (5352). • Мих 2 кеп

КПСС ЦК ВІАШАГІКХЕТАР

6 мае КПСС ЦК вІашагІкхийтар КПСС ЦК Генеральни секретарь нов. Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь нов. М. А. Суслов, КПСС ЦК Политбюро членалла кхиллиг, КПСС ЦК секретарь нов. Б. Н. Пономарев, КПСС ЦК член нов. М. В. Зимянин юкъе вола КПСС делегаци США КП Генеральни секретарь нов. Г. Холл, США КП къамал Председатель нов. Г. Уинстон, США КП ЦК Политкомитета членаш нн. Дж. Джексон, Д. Робинз, Х. Уиттер юкъе вола США Компарте делегаци.

КПСС делегаце КПСС XXIV съезда решенеш кхочачІаьрга тІаберзабаь, лерраГа чахбоахача балхаз лаьца дийнаг, вІсларГа питилетта чакъхкхдара, коммунизм хьалъара кепда декхарашш кхочачІаьрга, халкъий машаш, партІаго, кхрамаЛе мамота лорарга тІаберзабаь СССР — интернационалий нИкъ хьалъоХкаш йола, съезда тІаЛІца машара Программа чакхъяккара тІулакха доаттаЧа доккхийча толамашта къьастча уйла тІа а тІохийташ.

США КП делегаце ший вагІонгахьара хоам бир американски коммунисташ, чакхдаЧа тІулаЖий хьалъехьа. США болатлой классех берриТача хьалъехьамойн вахара хьашташ бахьан долаш, бокъонна пхьатарга бокъонаш Іалешъар духьа, расизмана духьала, демократин социальни протести баьлаш даош доаттаБеча къовсама хьалъехьа.

КПСС-ен США КП-ен викалаш ваьца хьина белгалдахкхар, кхоХкам кІаьлбергаЛа леста тенденци бІаРча хьанІаЧа дерригача дуненг тІа тІулакхаш белгаЛахара дахьЖе хІанз тІехйола оагІув хиллар. Дуненг халкъаша юкъерчІ тІулаКхий практике тІа-тІа цаРгІа чІоагІлчуш йоаГІа тайтайпара социальни стоошш йола паччаХьалкхенаш машаре яхара пиринн. Цар белгалдаьлкхар, кхоХкам кІаьлбаьно халкъий машарг кхеравлен чІоагІъяра, цар парГатон ужкъчарех тийша хІама доаПаш хулгеп Іалашдарга ВІаттув бола хьалаш хулийташ хилаш.

США КП делегаце хьалхаЛкхаЛлер, СССР-ен США-ен юкъерчІа тІулаКхашка чкх тІехьарча шин шера ду шин мехка халкъий хьаштаШа меттеЛ, дуненг тІарча дерригача халкъий хьаштаШа а беркат дОлаш хІинна доСтам ше баьлаДоаПаш хилар, хІанз ваьца кхоХкам кІаьлбара тІулаКха доаРХаме фактор я из. США КП викалаца пІаьхка а ваьца гаЛдаьлаьхкхаЧа 1973 ш. КПСС ЦК Генеральни секретарь нов. Л. И. Брежнева США ваха вагІонт дуненг халкъаша юкъера деорИгІа хьал тоадара Іалашдаргге бокъонна доаРХаме хІинна хилар. Цар хьаккхийкадир, советско-американски тІулаКхаш машаре яхара пиринн, дарда тІа лерттІа деГаЖъаЧаьрга, СССР-ен США-ена юкъе вІашн тІойлие йолча тайпара пхьаЧа леладу тІулаКхаш тІоаГІ-лаьра дика лард йоаЛаш дола советско - американски паччаХьалкхенашта кевте латтаРа.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА КЪАМИЙ СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

Самардийнахьа дрГІанара заседани хилар иссазлагІа хоржаЧа СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамашдара йолча Нохч - ГІалгІай АССР хоржамий комисе.

Комисе лаДийГІар Нохч - ГІалгІай АССР хоржамий комисе окружной участкоИн хоржамий комиссешара бузъвм вІашТіехьбаккхара - хьакъехь бувзама производственно - технически управление начальника А. Э. Ханта баьча хоамга.

СССР Лакхехьарча Совете дечА хоржамашта йолча хоржамий кампани СССР Конституци «СССР Лакхехьарча Совета вІашагІсетталулга иоаШ дИзза ХьаЛлоаШаш хилар.

КПСС делегаце ший оагІонгахьара белгалдаьлкххар, советско-американски ГІулаКхашка дІаХо тоадара, из процесс кхы доаГІаргІоаШаш яра тІаберзабаь КПСС-а нИкъ деррИгача советски халкъо хьоаБаЛлеш хилар, хІанз аьлча вунах лоарХІ по массеш юкъера лоарХІ по массеш халкъий кхеравлен чІоагІъярга БоДа нИкъ.

Шинна парте делегацена цхьаттара ранза хинна белгалдаьлкхар ПУ нажьГІа ДІаЛоо ахазна дИГ на хилар, советско-американски деррогоаш йолча хана машар чІоагІбара гІулакха кепда позитивни толамаш дахар лоарХІаме хилар.

Шинна а пхоте аькалаЛла бекке бир кхоХкам кІаьлбара процесс массе тайпара бахьанаш а доахаш кхаессИре, советско-американски гІулакхашш дІаХо тоадара ноаХьарде е тІеРташ бола кхочкем кІаьлбара духьала бараш, «шийлачА тІема» тІехьа латтарашш. Американски коммунистаШа болгалдаьлкхар, США-ерча ПУ ВоаКомИнтІа доаГІа нИнИй гІулаКхаша эГтара хьалХа США халкъий къаман хьаштаШа зе деш хилар.

КПСС-ен США КП-ен викалаш шийлА діа-хоа дагаЛаЖ кхар, дуненг халкъашта юкъера коммунистически болаМерча хьалах шоашта хетачоа, цар цІаьмхе а бакъдир марксизм - ленинизмаш пролетарски интернационализмаш принципаш тІа чІоагІдар, гІулакха боккхача доарХІаме хилар.

Шинна а оагІоно хьакъаЖадир Азе, Африка, Латински Америка мехкий халкъаша интернационалиста, колониализмаш духьала доаттабеча къовсамца шоай интернационалий солидарность хилар, цай массаЖ йолча фаЖаца нИй кхаЖкаЖир расизмана, хоадамболлаш бекке ше фашистски хуитО Чиле леладу бокъо йоаГІаш, хьадийхар чилийски демократаШта ГІакхувЖа социалдар а Чиле Компарте Генеральни секретарь нов. Луис Корвалани политически гІулаКхашта лийна боахка кхьбараш сов чехка хьаЖелар а.

КПСС-ен США КП-ен делегаце ВІашагІкхетар пин шера ду шин мехка халкъий хьаштаШа меттеЛ, дуненг тІарча деррИгача халкъий хьаштаШа а беркат дОлаш хІинна доСтам ше баьлаДоаПаш хилар, хІанз аьлча кхоХкам кІаьлбара гІулаКха доарХІаме фактор я из. США КП викалаца пІаьхка а ваьца гаЛдаьлаьхкхаЧа 1973 ш. КПСС ЦК Генеральни секретарь нов. Л. И. Брежнева США ваха вагІонт дуненг халкъаша юкъера деорИгІа хьал тоадара ІаЛашдаргге бокъонна доаРХаме хІинна хилар. Цар хьаккхийкадир, советско-американски гІулаКхаш машаре яхара пиринн, дарда тІа лерттІа деГаЖъаЧаьрга, СССР-ен США-ена юкъе вІашн тІойлие йолча тайпара пхьаЧа леладу гІулаКхаш тІоаГІ-лаьра дика лард йоаЛаш дола советско - американски паччаХьалкхенашта кевте латтаРа.

ХАЛКЪА КАНДИДАТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕ

ВАЙ Нохч-ГІалгІай республикерча городашта юкъе къонагІчарех цаІ я городАргун. Укх тІехьхьарча шерашка къаьстта чІоагІа хозлуш, юкъа хьаЖоагІа из. Иттех шу хьалха цига хинначоа доззаргоаШаш хувцаденнаЖ къонача города сибат. Цига дукха хьалЬьай промышленни объекташ. Гаьнара машарг гуш я ц промышленни предприятей корпусш, цигА лаьхха шоай боьхьаш урагІлаХйта латта котельной турбинш, дукхаЖъа ІаШтІарг лелиенш. Цул совгІа укх тІехьхьарча шерашка цига хьалхьай берий яслеш, бешамаш, школаш, больницаш, кхЬОЛа дебьатташ.

Къонача городе аракеца тайп-тайнара продукци бахьан долаш пай республике, берриГача пай мехка, иттта довзал хьалхарча мехкашта ДІаеЖай къона город Аргун. «Пищемаш заводе аракеца кІаЖчи промышленности эна шушшаш юла машинаш, транспортерш, шушшинш, шушшинш чуетта автоматически линеш, кхЬОЛа продукци дІаКхоаг нИй мехкарча 1500 городе. Иттта заводе аракеца продукци йоаЛаш я Монголе, Вьетнаме, кхЬчаЖъа.

Из беркат хьалхоллаш бІаьш башха дика токараш, фрезеровщикаш, слесараш-сборщикаш ба цага. Къона кадраш хьалхехо пхьоале а хинна дІаэттай «Пищемаш» завод. Царех дукхагІаргІ Шаьла районерча къаьстрамхошта дика боаЖаш ба башха дика спеЦиалисташ хиларх тарра. Цар цІерашш йоаЛача хана заводе кулгалхошка эГтара хьалхарчарца цІй йоаЖех слесараш-сборщикий бригада бригадира Бисултанов Жамлайла.

...Доошо мазл шерра ший беркате цІинарашш діа-хьа йоаРжаЛь лоамах хьалбаьнна коммунистически болхлой партей совещанеш дуненг коммунистически болхлой пхьоГІоЛ цкотаблаРг маркСизма - ленинизмаш пролетарски интернационализмаш принципаш тІа чІоагІдар, гІулакха боккхача доарХІаме хилар.

Шинна а оагІоно хьакъаЖадир Азе, Африка, Латински Америка мехкий халкъаша интернационалиста, колониализмаш духьала доаттабеча къовсамца шоай интернационалий солидарность хилар, цай массаЖ йолча фаЖаца нИй кхаЖкаЖир расизмана, хоадамболлаш бекке ше фашистски хуитО Чиле леладу бокъо йоаГІаш, хьадийхар чилийски демократаШта ГІакхувЖа социалдар а Чиле Компарте Генеральни секретарь нов. Луис Корвалани политически гІулаКхашта лийна боахка кхьбараш сов чехка хьаЖелар а.

КПСС-ен США КП-ен делегаце ВІашагІкхетар пин шера ду шин мехка халкъий хьаштаШа меттеЛ, дуненг тІарча деррИгача халкъий хьаштаШа а беркат дОлаш хІинна доСтам ше баьлаДоаПаш хилар, хІанз аьлча кхоХкам кІаьлбара гІулаКха доарХІаме фактор я из. США КП викалаца пІаьхка а ваьца гаЛдаьлаьхкхаЧа 1973 ш. КПСС ЦК Генеральни секретарь нов. Л. И. Брежнева США ваха вагІонт дуненг халкъаша юкъера деорИгІа хьал тоадара ІаЛашдаргге бокъонна доаРХаме хІинна хилар. Цар хьаккхийкадир, советско-американски гІулаКхаш машаре яхара пиринн, дарда тІа лерттІа деГаЖъаЧаьрга, СССР-ен США-ена юкъе вІашн тІойлие йолча тайпара пхьаЧа леладу гІулаКхаш тІоаГІ-лаьра дика лард йоаЛаш дола советско - американски паччаХьалкхенашта кевте латтаРа.

Укх деношка республике массанЕжьа чаккхьаЛлар хоржамашта хьалхара окружной совещанеш.

Лермонтова цІерагІча драматически театре хиннача хоржамашта хьалхарча совещане вІашагІкхийтабар. СССР Лаккехьарча Совета Союза Совета Нохч-ГІалгІай АССР-ра хоржамаш дарА № 415 йолча Грозненсий хоржамий округе ЧуйоагІча хьаЖегама коллективе, партийнийн, советскийн, профсоюзийн организацийн вакадаш.

Совещанан хьайийлар къаьстрама ветерана, къаьлгІа-волча межДьЖтахоЧо А. М. Рябова.

Гулбенаираш чІоагІа дегаш айДенна а болаш совещане сийлен президиумге хоржамий КПСС ЦК Политбюро КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежнев кепте а волаш.

Къамаьл дО доШ ду «Октябрьнефть» НГДУ мехкЛатбеш ГІалгІан йоаЖжъча оператора М. С. Колайтанова.

— Тха «Октябрьнефть» НГДУ коллективе хиннача хоржамашта хьалхарча собрание ноаЖъ № 415 йолча Грозненсий хоржамий округе Іоада Нохч-ГІалгІай АССР-ра СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа «Октябрьнефть» НГДУ оператор Бреславский Борис Ивановична кандидаталла оттаве, — аьлар по.

Тхьаь церат совгІа ха я Б. И. Бреславске мехкЛатбечи газн йоаккхача управление болх бу. Ший балха дехкар доаГІа кхочачаШ волча цун доаГІа а доагІаш сий ду ергнгача

(Инстедолар 2-та оагІо тІа).

ЙОХЬ тІа хьаЖар техадар. «Из иттта ший станоха тІа къаьлгІаш волча хана къона спеЦиалист эйра Бисултанов Жамлайла. Цунна сиха тІа а ваха, хиннар фуд хьажъчуш тІехьаГІа бІаР дІаяккха ноаХьстала дир. Балхах цун дог ца дІаяЖтара хьехар дир, мичча хана хьайна ца хоШ дар хьахатта, эхь-бекк хета безаш хьона цу тІа гІоЛла аьнна ЖоагІдир ше аьнар. Иттта эцаЖчуна новкъостаЖ деш, ший оПат дІаЛуш цо хьалхехьаЖ ба итташ спеЦиалисташ ба заводе шоай хьехархочо санна аьнарг къаьсташ, шоай новкъостаЖ хьажъчаш телаш. Царех докххал ду Бисултанова. ХІаьта шоаш къаьстама нийсача новкъа бАьхча цунна чІоагІа баркал ахаш а ба цо хьалхехьаь къона боаЛЛой.

МОЛЛАГІА заводе дІадоладеш доаГІа дика гІулакх даим хьалхарчарца хьалЛоаЛ цо. Ханага диллачА новкъа ваш Жамлайл. 37 шу мара дІоаЛаш цун. ЦІнаБІакъа, 1956 шера деиз хьалкъа боахкама тайп-тайнара участкашка къаьсташ ва из. Духьхьашка ший къаьстама ниКъ дІаБоаЛ бир цо 1953 шера Казахски ССР-е, Кзил - Ордински облаСта Чилийски района Ленина цІерагІча колхозе шофер волаш. Ше вьахача Шьала районс цІвенначуа тІехьаГІа 1958 шера «ЧечинГстрой» треста СМУ-4 мугІарера болхло боаш кхьаьГІа вахар Жамлайл, 1959 шера деиз 1962 шерага хьаЖчаЛла йолча хана Шалинский райПромкомбинате хьаьжаГІаш хиннав из. Цул тІехьаГІа Аргунерча № 4 болча Теплоэлектроцентрале слесарь волаш кхьаьжаГІаш Бисултанова, ХІанз ше волаш йоаЛа завод хьалъяьЛа яьлча деиз хьинар кхо-на деш цига кхьаьжаГІаш ва из. Ше болх беш мел хиннача участкашка цІена, чешаше новкъост, дІаГІоаЛа болхло хьалхарчарца общественни балха тІа хьинарг дІаЖъ дІаЖъ ца кийча хилар дІаЖъкхоЛ, по. Цудухьа массане доарХІаеш из кхьаьжаГІаш волча коллективе сийлеш ва Жамлайл.

Цунна пятилетка тІехьхьарча шера чотах хьалхарчарца кхьаьгама сийлен шИ елар цун бригадана. ХІанз

СИЙЛЕ ХИЙЛА ДАЬХЕН ТІЕМА ТУРПАЛИЙ!

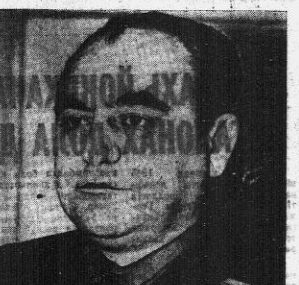

Деза совгІат

Александр Амирханян ший 20 шу дьаьнчаа хана вахар тІем тІа. Нагорни Карабахерча Джилан яхача юртара хІиттаьлла кагий нах а бар цунца. КхоалагІча гвардейский корпусерча къаьстгІча бувзама батальоне гІулакх деш вар Амирханян Саша. Подразделене комсомольски организацие секретарь а хилар ца.

КІезнига банзар тІема шийх батальона бувзамхоьца. Цар тІом баьб Курске, Ровне. Уж хиннаб Карпаташка, Праге, Берлине.

Хіанз Амирханян Александр Семеновичца дагІа тхо. Тіема вахара керттера дараш белгал а доахкан, бувзамхоьнца дарегІаьннарг. ХоалгІаьнца, хоалгІаьнца дуйл цо. Дицлургдоаннан хьоца фу хилар цига? — хетт оаха цунца.

— ЦІаккха сона диплургдоаннан да Берлин яккха тхо кийчденнач хана командирца тІа а вена «Сийлен орден» хьаенна ди. Командира приказ ас ахоачашдарах луш яр ма.

Иштта хиннад махулла сиагІа а командованега пакет дІаккхийтІара сержанта Амирханина денна приказ. Аьта хиннабан нижь. Чаккхвала везаш хиннад моастагІчо дІаьлаца хиннача моттигкаца гІоллаа. Пакет хьаьс ма делаа, говра тІа хаьна дІаьнккхаа — Амирхаьнн.

МоастагІаьца, хо а венна, доо дьаьд говра баьрена. Говр йийнай, сержанта чоннаш ьаьд. Говра баьрий вийнав мотташ неннаца дой сацийтачу тІехьаьгІа текхам дІа а яьха шийна тІадилла деккар ахоачашдеш пакет кхаийта деззаче дІаккхийтад цо.

ТІом чаккхьаьлначу тІехьаьгІа консолеел хиннА Амирханян коммунист а волаш Гроссе вера. Ший хьаьхьгаьна нижь торговле дІабоьлабар ие.

«Хіеннг-лухха ца ньаьчаьчу тІехьаьгІа денз дІаэтта «Гроссфетхезмасводы» объединенено ОРС № 9 йолча тикана уьх 18 шера кулгаьлдеш хьаьвоагІа ву. 50 совгІа саг болх бен ца ву коллективе. Цига болх бен ба эрсий, нохкий, гІалгІай, ормалой, украинцаш иштта кхьаьца кьамех болх ях.

ТІоаьгІа барттийна я коллектив, Берриган а социалистически яьхь даьхьа лоьцаш ба, товарооборота план тІехьхоачаш а ен хьаьлхара мотт иг а лаьо хар. Пятилетка хьоставеча шера хьаьлхарча квартала нлан хаьал хьаьлх кхоачашьаьй.

Нйдархой а тІоаьгІа раььа ба цу коллективца. Шолий хьаьшташ ахоачашдеш, культурни гІулакх деш ба уж, яьлан язду пир.

Н. БОРЩЕВСКЕ сурт
С. ВОРОНИНА текст.

«ИОСИФ МОИСЕЕВИЧ»

МагІалбиккерча № 19 йолча школа дешархошца хьаьлхашка датт лехорча дегІаьра воккха саг

Хіаьта Даьхен тІема партиаьн волчу Гаьнков Іумара дуьхьа да хьоьмкарна дуьзна. 1939-ча шера вахар из Советски Эскаре. Из гІулакх деш хул ше къаьстгІча разведбатальоне. Даьхен тІом боллаьуш Минска маахбуьсьча Белоежски хьунгІа яр батальон.

Советски Эскара чоагІа инзкъала дар тІема хьаьдара деношн. Дуьхьа ца ладаьеьх фронта тІехьашка йиссар разведторд. МоастагІчун го бохабоь, арабовна я тІортарах хІама хилаизар. Бакъда халонаша бохабанзар советски тІемахой. Гаьнков Іумар а волаш юхевенсача массеек саго соцедау: моттигерча партизанашца бувзам лаха. ЦІе Эскар юкахкъачашца къахетам бо — я моастагІчунна стта.

Из пар тІеІІІІІехьа а лоьа. Юьхьаьнца Гаьнков Іумар хул турпала моастагІчо латаш вешнча Шатуев Османа кулгаьдеча партизанскн группе, Партизанскн штабица бувзам тессачул тІехьаьгІа Гаьнков Іумара а цун новкъосташа а хьинаре дуьхьа лоаш Белоруссерча партизанийн боьрма штаба чувозгІаш хиннача «Дьлхе баьхьа» яьхьа партизанскн бригаде. Иосиф Моисеевич яхаш яр Іумара партизанскн цІи. Из дика йовзаш а хиннай Белоруссе хьунашка. Фашисташ хІаллаьбеш, царна дохкха ие деш гІулакхаш чаккдоьхача турпаьл деналл гойтад партизанашца цу халаза шерашка.

Совєтски Эскарца вІашшІахІиттачуьа тІехьаьгІа Цьхьоаьлгіа Белоруссеи фронтах дІа а кхийта, моастагІа хІаллаьвеш Кенигсберге кхоаг Гаьнков Іумаран цунна тІема новкъостийн.

Дуьхьаьца чоннаш хиннад чІем тІа Гаьнков Іумара, юха а, моастагІашца летарийн мутІарашка оттар из. Эстра тІехьа а хала чоь хул цунна. Цунах хиннА коштуьн хІаьна а дІаьлаьнзна ца Іумар.

Хіана а вай таханарча пахаре шийна моганш доаа дьаьхьа лоацаш хьаьоагІа цІихеза партизан, денал доа тІемахо Гаьнков Іумар. Цо кагирхошца зуьш тайп-тойнарча къамех бодеа советски пьаьхьа тІема шерашка гойтина торпедах, къаьвачалла, чаІрадах. Курадаш бутІ цо ший тІема хаьнарн новкъостий — партизанашца, бІухой.

Парех дьхьабаьрш хІаьнз болшш ба. Маслаа. Мински областе вахаш ва «Дьахе баьхьа» яьхьа — партизанскн бригадин особи отдела начальник хиннІз Кузьмин Василий Петрович. Массеек шу чьхьаа ца ийиза Бресте вахаш хилар. У. М. Гаьнков. Дог тохадолийташ бар новкъостий вІашшІахкетар. Сийлахь - бсккхача Даьхен тІема пин нетеран — белоруссеи гІалгІаьн — килар цІи хезача партизанскн бригаде тІемаш дьаьхьа моттигашка, партизанашца лІаьбеха боьхьаьнгІ каьна тІе лизаи деккар, иштта моттигерча пиоьвращца вІашшІахкиттар.

А. БАСИЕВ.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОНАХ ДОЛА ДОШ

(Йистеллеаьр Долаьгр ТІем ЧІа оагІо ЧІа).

Берлин турпалах массаеш а ер. Цу лаца со гІулакх деш хиннача эскара дьаьхьо новкъостийн хІаьнгІа ладаьеьх шера вахарчу дІаьнна ладаьеьх. Фашисташ чІоагІ а ма дІаьттаьлла. Аьлла, города юкъаьрча дьаьхьа тІа цьаьлбаьлар 400 совгІа ашнжебетоьчу пІерс, чІоагІаьоу пункт а эь дІаоттаьлдар хІара цІа. Цьхьабаьхьа селлара чІоагІа вІашшІаьгІаьла оборона а кагІийр советски бІувоо тІагоІаьлаьча низо.

Дагадоагіа сона: рейхстаг дІаккхача ахона йисарш ергиьаш а 360 метр мара яьлар. Іамаьлий, ма хІла а ер ув. Из ергара арс цІерах хьаьв я, ергиьа говзьаьс гоьчаьчу кІга я, хІара саитметр топа юьхьа тІалаьца я аьина хеталора. Цьхьабаьхьа е цІеро а, е ломмаьгІ а хьаьсаьбаьлзар е совнабе йІш а яьлар дийнйе бІухой. МоастагІчун юхчейнса из бастнон а яьккхар цар.

Советски саатечун майрал кхы тІа а чІоагІлора тІаьлерча боьлхочун, ахархочун, Іилмахочун турпалеца. ТІема шерашка цьхьа тІема лагерь а хиннА дІаэттабар берриг а ма. Из ергара арс цІерах хьаьв я, ергиьа говзьаьс гоьчаьчу кІга я, хІара саитметр топа юьхьа тІалаьца я аьина хеталора. Цьхьабаьхьа е цІеро а, е ломмаьгІ а хьаьсаьбаьлзар е совнабе йІш а яьлар дийнйе бІухой. МоастагІчун юхчейнса из бастнон а яьккхар цар.

Советски саатечун майрал кхы тІа а чІоагІлора тІаьлерча боьлхочун, ахархочун, Іилмахочун турпалеца. ТІема шерашка цьхьа тІема лагерь а хиннА дІаэттабар берриг а ма. Из ергара арс цІерах хьаьв я, ергиьа говзьаьс гоьчаьчу кІга я, хІара саитметр топа юьхьа тІалаьца я аьина хеталора. Цьхьабаьхьа е цІеро а, е ломмаьгІ а хьаьсаьбаьлзар е совнабе йІш а яьлар дийнйе бІухой. МоастагІчун юхчейнса из бастнон а яьккхар цар.

Долла хІаьна тІа салтаьшта хиттача тайпара хилар. Сталинградан Курскан юхье Іоарал дохадеш гитлеровски эскарца предприятеш. Хіара бутт массаеш бІий дуьхьаьгІа хилар тІем тІа даттача эскара кхуьйитаьш хиннА гергІ тІема техникеш. 1944 шера Советски Эскара кхаьчар из эзар тайп-тойнарча ергара тІе даим йоагІача цІеро меттеш, цІиг боабаьрех лисина бІий, жерой, поьвной дегаьнхара дІа ца йоалаца гІийІаьно хьаьдеш хиннА болат Германеи до дІалийаьча мехкашен дешхиннАчул кІонна хІаьна даьар аьина вІеьчаьгІа хиннадаье а, тІема техника хІара пуд тІеІІІІаьнна хІара ца ладаьеьх дІаьнна даьар социалистически экономика соьлеиаш.

Фашистски Германеиа дуьхьала советски дайкъо гергІ кара а вІаца лоаттаьсеш ма сама корте эттар. Коммунистически партии. Цо дерриг халкъ гІоттадир Сийлахь-Йоккха Даьхен тІом бе. Кхота а дай, юкъара декхар кхоаттадар — моастагІа воахавара тІадерадир миллионаш болча чоаьнна низаш. Этгара говзагІен майрагІен хиннА дІаьвен бІухой коммунисташ бар. Уж массаза а хьаьхарча юхьаьг, этгара керттера болча участкашка бар, цу даьхьа эскаро фашистски рейхстаг штурм ена хана а. Тіема шерашка цІаккха аьина хиннача тайпара йоккха хилар леннински парте авторнет.

Машара шерашка хІаьнзе а хьаьлхийнйад лелла спаралаш, увгІа авнабомбаш ца хеза, йоХаьх городаш, таьзетий унзаре гІийІа — дай, мозрой, кхоаттан боярах хьаьна офицциальни извещеениу бІарга ца йийна керда воахалаш. Цьхьабаьхьа тІом а из бахьан дІа лаш тІаьхьаьчаьрш а цІаккха дицлаьлгІа могаргІаш.

ЧІоагІа хьаьхьаьл луш да уж лайнарш. Хіаьта парех этгара хьаьхьарчо тешал ду. Советски Союзаца иза тІема а кьаьмбаьл да йиш ца хилара. Мел шаьр а вийна вай доаэонаш социализмана карадІаьдьнарш моллагІча тІаьхьхьаьрех лорадара.

Котало яьккхача дийнаьха деш дуьхьа хІама па эзаш тьаьа итт шу дьаьнкадаье а, сай-мехкахоша истори хиннадаьд тІемах. Из дагаьдийр кинохроникеш кадрашца меттеш, Воьвашш воьвашш ергара тІе даим йоагІача цІеро меттеш, цІиг боабаьрех лисина бІий, жерой, поьвной дегаьнхара дІа ца йоалаца гІийІаьно — кьонача бІухочун паьхха тІа кьег «Советски Эскара отличник» яа аьвк.

Дуьхьа ха боьмкаьн доккхА дІаьна кхаьчар Ужахова — эскара даьхьа коммунистаьш шуо мугІарашка хьаьйІаш ка. Хіанз из КПСС членаллА кандидат ва.

Вай Даьхен кортамужкаьл батьаьн, из ший лоІаме хилийтар дуьхьа шоай са діаденнаа, цу даьхье гІулакх деш ченнача а массаьз цІиг лоарХІарбо. Лаш дІаьзбаььна а офеттора Германеий, мутІарерча Лысковен Рублевен пІерашн йоаХийтар цунга каст-кьста строина хьаьхьашка.

Н. ГРАДУСОВ,
воккхаг Іоаьл лейтенант.

СУРТА ТІА: М. Ужахов.

ЦУННА ДЕГІА ЧУРТ БІАРГАДАЙНА

Іай шийлачу дийнаьха Назрань станце сецар бІухой тІаьбола эшелон. Поезд ечА массаза а нах гуллора цІиг — шоай вахар лорадечу тІемашца хьажа чІоагІа лоара царна, тІем тІа вахи шоай саг царца нийсвалар дог а доахар.

Іобеессар цІкьаьбола салтий. ТІехьаьгІа Іобаьнарашца вар тІаьн тІала тІажамаш йоаХкан вола гварде капитан, ІденкараштА хьаьлхашкара вай декхар па бІаьстан юхьа эзаш доаккхаш латта аьхьта санна хоаа бола машар реакция низанца тоьхьа из баЙтар.

Василий ШАТИЛОВ,
инарал - полковник, Советски Союза Турпал.

(АПН).

ЭСКАРЕ ГІУЛАКХ ДЕШ БА ВАЙ МЕХКАХОЙ

ИШТТА ХИЛАЛАХЬ!

Эскара Цієча Байрахкен Суворова III-ча степенен орденаш лелаеча, сий дола тІемашца тІаьнзе йоаХ II-ча даьхьа кІезнга кагий нах, баьб Нохч - ГІалгІайнера баьа. Цу масселе а дІаьхьо дегІаьбоалу ву даьхьа дика традиций.

Сх кьаьстча, ма ца ваьлла, бесам ба эскаре гІулакх деш шоллаГІа шу йолаш вола Ужахов Мочкьа. Из эскаре вера Грознера.

Цо хьаьлхарча деношкеьха а дика гІулакхан гойтар шийтара, из дисциплинца йоаш, шийта аьннар лиаза хьоачашдеш бІухо ва. Бакъда кохьаьнца атта дацар тІема говзал Іомае — чоаьлаьнг тІема техника карарезае. Хіаьта Уралерча бирсача шеллаГІа вала а дацар хьа аттаГІа. Иштта хаьде а, Ужахов дика чаккхьаьлар а. Тхо миллион саг вежаш вай тІема наьмьаьшка. Нагахь дезаьа хиннабаг тІом болча хаьа дегІа дуьхьаьнца сагах. ІаьлгІо. Цунах оагахь ца ерсаьта тІом бена яьаш доаЗол лелаьдеш лурашш вола саг нийсвелл а — ца дуьнцар дуьхьаьа доаЗар мара хьо тІамашца. Машин бена совєтски эскара, доккхе берзаг поарХІ цунах, хІаьна аьлча сов бесаьна маьлах пийлаа хар эьрьша ваХар. ЕргІга а ваьрра а ваьХар. ЕргІга а ваьрра а ваьХар. Цу ГІулакх деш ба, Коммунистически партен Советски правительствая политика, маьнарен цхьана гІулакхан деладарен, дуьнен хьаьхьашца, юкъара, кхоаьхьа ХІаьдбаГІа. Тайп - тайпара общественни строиш йола пачхьалхьенан, машарг. Иштта политика. Из политика дегІа хетарашшен лоарашта ма хеттара я.

Кортамужкаьл яьхьаш доаЗ эскар аьина цІи дІаьлхар Советски Эскара тІема пиарашка. Фашистски Іазапа кІал нийсденнача Польша, Болгаре, Чехословакие, Югославе, Румыне, Венгре, кІаьчА мехкий хаьхьашта новкъостаЗ даьд по кхьчА мехкашкара тІаьбаьхьа гІаьрхой лелхабен къамаш шоай лоІаме дахийтен. Советски Герзашцарча Низама, гитлеровски Германин цун тІема машинен йоха а ий, новкъостаЗ даьд фашистски Іазапах Франце, Итале, кхьчА европейски мехкий хьаьхьашца мугІадахара. Фашизм йохарно пьаьтча йоаХ хьаьлаш хилийтар машара, демократе, социализма пьаьхьаГІа неийий хьаькъ дегІаьхара.

БІаьстен боьмкоьнца тоьнначА тІана белгалдоьжьаьс Коталон ціей. Хіаьта хІаьнз тІем тІара ціа а ца баьхьаарашца хьаьлаькара, фашизм эьна а яь кортаьлу йоаХар дуьхьа шоай сиоьш ІоденкараштА хьаьлхашкара вай декхар па бІаьстан юхьа эзаш доаккхаш латта аьхьта санна хоаа бола машар реакция низанца тоьхьа из баЙтар.

Василий ШАТИЛОВ,
инарал - полковник, Советски Союза Турпал.

(АПН).

«СИЙЛЕН КНИЖКА ТІА ДІАЯЗВАЬВ

Дерриг а дІаЗоледелар сержантий школа геттара дика йистеккхарах Полонкоев Хьусен отделене командиралла оттаваьца.

Цхьаьнкеа караволаш хилаш ше кхьчарна хьехаш а кхетам луш а хилаш бе-башка йІаьлкхаш ца. Хьалхарча деношкеьха а хаЗонаш нийсьелар кьонача командира. Отделера нах тайп-тайнара ма бий хІаьрна оамал йоаЗ а цунга хьежжа хІаранеч гІулакх леладе а ма дезий. Тіема гІулакх ца довзаЗа цу кагийна наьха лоаЗлача хаза тІема говзал Іомае, командирехи наьжкаш хьаьрдолаш уж Іомабе за дезаьр.

Отделени Іомаьра хьалхаьра юкъ толамца чакхъьаькъар Хьусена. Дика опыт Іоййр цо цу хана. Полонкоева халдаьнзе лакхъо сий знанеш. ДикагІаоа командир хиларах тарра отделени Іомае шоллаГІа юкъа а вут из. Отделени геттара дикаГІчарех хилийтА лерхІ по. Из чІоагІа хьаьлаьцин отделенче курсантаьна — тІема говзал Іомаьрен политически сийлаьрен отличникаш хиЗа чІоагІо йир цар. Из дика гІулакх могаьдар рота комсомольски организацие. Де лаРхІарах чаХхдалаш гІулакх, хоачашца а деза. Дика хьаьхьг Хьусена отделенче курсантаьн Іомабеш, хьехаш беш. Иштта чІоагІа ладаьеьх ду сотделенче артиллера комсомольца Николай Пронина а комсорга Георгий Басова а.

Іомалуш вола Іаьра салте мел ка йоалаш на дика гу отделене командира а цун активна а. Курсант сайчаге виягча цунца лаштеш ю из вокзарел тІехьа ца вита. Тіема говзал хаДлаиЗ Іомаеллга хьаьлоаЗаш да отделене а взвоне а. Іомаьлга хьаьлоаЗаш да даьхье шоллаГІа моттиг лаьцар сержанта Полонкоева отделене. Поаржажьча байовьха тІехьашка лаьца сурт дьаьккхар командира. СовгІаташ делар цун ГІончашта а. Курсанта Абуязизовна грамота елар, тІаьта курсантаьца Ахмадовнен Пронинан командира баркалаш кхайкалар.

Иштта доккхал ле хІама долаш ваР Полонкоев а цунна карабаЗаш а. Бакъда ну толамех ложжаГІ дьа сатийна Іаплар бІухой а Хьусена а. Цу дицденнадаьр де ца йоалаш латта керттерар — курийола экзаменаш. Пхеаьа ца Іайдоа уйражненеш тренировкаш еш. Кинжкашца болх беш.

Ешаьхьаттар курсанташ дийшъ боаЗа ца. Хьалхара экзамен — автомат ийийса кхоссер. Шеаьр дог тохаденна, за, этгара чІоагІагІа Хьусен а волаш. Автомат ийийса кхоссер болаьлаьлеьха отделене собоаЗе йир цо, упражненеш геттара дика кхоачашберчилаьрех массаеш тог ийлеш доаЗ эьлар. БІвола хьалхарча шин отделене геттара дика кхоачашйнна упражненеш. Хьалхаьхьаьлар отделене ергІга. Этгара хьалхА упражненеш йІаьн комиссиран. Цеттиг дика кхоачашйнна цо из! ПІаьдалаьб курсанташ. «Ма дика а"доаЗеннад-кхІ»,—боаХ агитатора Николай Пронина. Тіаккхъ говзаьнна цо вола. Хьежжар хьалъьйедаР. Кхессер — меттаьхьа кхийтаР! Кхы цхьаьккха а геттара дика чакхьаьлар. Иштта ергІга ийийса кхоссер ювхйсаьна а курсантана а.

Хьежжора автомат ийийта ньначуьа тІехьаьГІа хьаьхайкалар: «Сержанта Полонкоева отделене бергІга а бІухоша геттара дика кхоачашйнр упражненеш!».

Дог тІоаьлаьна ва Хьусен, из ГІаьдилгІ ший бІухоша баьккхача толамо. Толамца кхоачашйен пар юхеййса экзаменаш а. Экзаменаш йолча хана командиро шоай сагото еш хилар дика хоьмгІа курсантаьна. Цхьаьхьа царех хІаРаьвр ший лерриг денна хьаоттаьлаьн вар цу денонка. Отделене курсанташ Берриган а хІаьна бен цьаьна тІема говзал Іомаьрен политически кийчаьлаьрен отличникаш а хиина а дІаьлйттар. Цу дийнаьха командира ергжазаГІа сержант Полонкоев Хьусен подразделене сийлен книжкА тІа дІаязвар.

Подполковник В. МУРОВЦЕВ.

ВАЙ ИРАЗА ДУХЬА

«Береза», «Береза», со — «Орел», — яхаш ІІоаГІа дегІ телефона ч ч связиста. Бакъда хьхаьлуш жеп лаи. Бувзам хьадаб.

— Сержант Воронов, совсиха меттаоттабе бувзам, — приказ ду бувзама новода командира. — 15 минут ха я хьаьа на де.

— Бувзам меттаоттаберрА, — жеп ду Воронов Иванна, автомат хьаьчА я зале, шийн йоаЗ инструменти материалаш я а йІе, задаин ехоачашъо вола из.

ДоДача хи йисте хьаьа улла телефона саьрг корабоаГІа цунна, хІаьта саьрга воаХ юкьаьг — дехьаьрча берда йисте. Сержант діа-юха хьежар. Юхе ІІоаЗл гуш дицар а ма ехеа а, е тІий а, е ладог а. Ніаьккхаш нек дегІ дьхьавала веза - кх. Цо сержанта дегІ оагадилитар. Гуйре яр. ТІаьда лоа делаар, шийла мух-хьекхар.

Цінила хоч хьаьхьайр Воронова. Бакъда цу сахьаьт похаметта а вена боржкьаш тІера Іоаьхьа воаьвелар на. Целзаьо дегІ эга а деш, сержант чуьвлаР, царгаца телефона провод хьа а лаьца, автомат хертаР лаккатІа хьаьа а айиь.

Шийлача хиво дегІ доагадоаьра цун, когаш хІаьн а хІаьз дувлаедрдеш аьина хетар... Воронов хил дехьавьаьлар.

«Орел, со — «Береза», Іа дуьнцар дика йьаьхоз вона». Метаэтгар бувзам...

Кхоьр вар уж, — эрсе Воронов, белорус Добровшевский, татарин Имагмиев. Дийнаьхьа буьс 30 километр мукъ баьб пар, телефонна кобель а буллаш. ЧІоагІа кІаьдбенна. Бийса хилар. Цхьаьн вІаьлийна нанцеоа йитача усадьба помещене бийса яьхха чубехар уж. Набаро вІашшахкъьар бІарган.

— Оаш наб е, аз ха дергда, — аьлар Воронова.

Бийса аханел дикка тІехьяьнаьр сержанта немций гІар цьхьаьлча хана. Воронов лечкъа Іохайр, автомат а кийчаьь. Немций яьх саг вар. Цаі эьсар вар, ньаьхх тІа фонарь а уллаш Вай сиьаьстаьнца по фонарь тІа ма ььеккхийте а. Воронова автомат техар цунна, ІІаьккха цІьаьха а цІьаьха я техар. Воронова новкъостаьца ньаьа а дийнаьх, корагІа ІІоаЗла ноа доа чуделедир.

Ровно яхача города юте Воронов юкье вовна подразделена го бир немцана. ВІаьнн кара а ухаьш тІом хилар цигІа. Говза Іеттар — ребатІ цьхьаьн нецечоа Воронова, хІаьта вовк фашист пунна тІаьккхийтар. Цу юхье хиннача Воронова новкъоста ребатІа ІеттА вожаьвар

ПАРТЕЙ ХАЛКЪЕЙ ЙОХАРГЙОАЦА ЦХЬОАГІО

(Унистедолар. Долларт 1-ча оагіо тіа),

коллективо. Тхо йог тайна да лакха гоззал йолча операторе, хьанарвеш общественникъ, коммунистическ хьалъеран ударника, «Экик Почтаг» орденна кавалера, коммунистка Бреславеле Борис Ивановича цей мехка лаьхьена органа депутата декхарш тешнаг пачхьалкхдеш. Ас йІаьхьет совещане доаькъошчол СССР Лаьхьеьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа Бреславский Борис Иванович кандидатлалла оттаьеьна хьаьдаьа.

Б. Бреславске кандидатура хьаьлоацаш къамьалаш дир. ткъаьа «Старогрозненскт НГДУ мастера М. Максимова, Шерпнова цІерагІча Грозненсин мехкдаьта чахХолаьхьа завода прибористка, Л. М. Гожиковас, республиканин краеведческ музей директора Ф. И. Далаковас, ВЛКСМ Грозненсин горкома секретара М. Гайсанова, Старогрозненсин бурув дІаттача балкнй ужрадаьеьна техникатІоьнга телотрет В. Н. Соловьевас. Заболотне цІерагІча типографе наборщика Ф. Арсамаковас, хьичар.

Оаькъошчол Совещане доаькъошхоьца массера раььа а волаш хьаьлаьаьр № 415 йолча Грозненсин хоржамий округе, гІолла Нохч-ГІалгІай АССР-ра СССР Лаьхьеьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа Брестский Борис Иванович кандидатлалла оттаьеьн ца йолчеш хьаьлаьа ца ду округе гІолла баллотироваться дара раььа хилар цунгара деха а.

* * *

КПСС Нохч-ГІалгІай обкома политическ деларе ЦІагІа ЙаІашГІкхийтабр СССР Пашхьарча Совета Союза Совета Нохч-ГІалгІай АССР-ра хоржамаш дара № 416 йолча Гудермесийн хоржамий округе чІоагІаьча хьаьлаьеьна кандидатура, партийнн, советсин, профсоюзийн организацийн вахлапі.

Совещане къамьал дайна ВІечуьнсин «Пищемаш» завода слесарийн-сборщикашна бригада бригадир Висултанов Жамалайла кандидатаьлла оттаьеьна хилараьь.

Висултанов Жамалайла кандидатура могашсин хьаьлоацаьеьна къамьалаш дир совещане ШийІан гІаьнга Веденски районерча филиала швея-могорниста З. Байсагуровас, Советсин района Кирова цІерагІча парторганизацийн секретара Ю. Н. Дохшиваса, «Надтеречный» совхоза директора С. А. Бухалинова, Шелковской района Ленина цІерагІча колхоза Ленинан З. Г. Бєлоевас, Ножай-Юртовскин районе А. Шерипова цІерагІча колхоза колхозхоьца З. Г. Балмикановас, ВІашта ціхьа а. Шовй коллективе цІерагІча совещане доаькъошхоьца Висултанов Жамалайла кандидатура хьаьлаьеьна кандидатлалла оттаьеьн ца йолчеш.

Гудермесийн хоржамий округе чІоагІаьча кьаьхьгаьна коллективе хоржамашта хьаьлаьеьна совещане йиина массера раььа а волаш соцам бир № 416 йолча Гудермесийн хоржамий округе гІолла Нохч-ГІалгІай АССР-ра СССР Лаьхьеьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа Висултанов Жамалайла кандидатаьлла оттаьеьн ца йолчеш.

Пролетбата цІерагІча культура ЦІагІа чакхьаьннача хоржамашта хьаьлаьеьна совещане гудермесийн СССР Лаьхьеьарча Совета Къамий Совета Нохч-ГІалгІай АССР-ра хоржамаш дара № 671 йолча Старопромысловскийн хоржамий округе гІолла Нохч-ГІалгІай АССР-ра СССР Лаьхьеьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа Висултанов Жамалайла кандидатаьлла оттаьеьн ца йолчеш.

Совещане доаькъошчол массера раььа а волаш соцам бир № 671 йолча Старопромысловскийн хоржамий округе гІолла Нохч-ГІалгІай АССР-ра СССР Лаьхьеьарча Совета Къамий Совета Нохч-ГІалгІай АССР-ра хоржамаш дара № 671 йолча Старопромысловскийн хоржамий округе гІолла Нохч-ГІалгІай АССР-ра СССР Лаьхьеьарча Совета Къамий Совета депутаталла харжа Висултанов Жамалайла кандидатаьлла оттаьеьн ца йолчеш.

Совещане доаькъошчол массера раььа а волаш соцам бир № 671 йолча Старопромысловскийн хоржамий округе гІолла Нохч-ГІалгІай АССР-ра СССР Лаьхьеьарча Совета Къамий Совета депутаталла харжа Висултанов Жамалайла кандидатаьлла оттаьеьн ца йолчеш.

Хоржамашта хьаьлаьеьна совещанешка депутаталла харжа кандидатаьлла оттаьеьнарг доверенин ких хилараьь, харжархочо ТІаьхьелан бир.

ХИЙ ДЕХХАЧ ЛАЬТТА — ЛАЬХХА ХЬУВКЪАМ

Эрий дацла лаьтташ карадоаьдаьеьр 20 дарс дара эрсе йолча Алмаз-Атс дипломна торжественин заседане ше кьаьнаьеьр деш КПСС ЦК Генеральн секретара Леонид Ильич Брежневе ба ешаьеьна. Ткъа ткъаьеьна даьаьеьна хІара гочаьеьр хьаьжкъам лаьхьаьа доаькъошчолаьеьна ткъа ткъаьеьна ткъа ткъаьеьна ткъа ткъ

ЛАКХАЧА БОАРАМЕ

Нохч-ГІалгІай культурно-просветительни училища отчетни концертера

Тахаьчьо дІадоьхьача тайпера, Іалаьмате доккхий декхаш да КПСС Центральни Комитето, Советски начальникхенго ерриге ваІ социалистически Іаьнен экономика а культура а дегІаболаьлаш вІаьлгІча ваІаьлете чакхдаьх лаьрхІаьнан, Царех вуттерех цІаьнгІочуьнан, советски наха коммунистически кхетам лулгІа да.

Из декхар кхоьчаІдеза къаьстІ ирз лаг ваІ республике. Ховш долчча бесса, КПСС Нохч-ГІалгІай обкома А ПЕ-нуьма соцзакан кхочаш а деш партийни, советски, культурни учреждениеш уьх тІехьарча хаьна белгталла шербаьб дуккхача къамех ешна Нохч-ГІалгІайчен къаьстегаьмохша интернационалин, атеистически кхетам белаьра болх. Цу болхаьхьа мугІаьрашка лаг зІа вІаьн а республикин культурни-просветительни учреждениеш ешна ваьгІна. Уьш да: ваьгІна ешна ваьгІна ешна ваьгІна ешна